1852. N°. 99.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 18 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 17 Augustus.

Bij gunstig weder zal de muziek der Stedelijke Schutterij zich op Donderdag avond ten half 7 ure op de Ruine doen hooren.

— In ons vorig nommer is berigt gegeven omtrent de eerste algemeene vergadering van de Vereeniging ter Bevordering van Fabriek- en Handwerknijverheid. Wij laten hier nu het overige van dat verslag volgen omtrent de prijsvragen, wier nadere mededeeling was toegezegd.

Er waren 14 vragen ingezonden, 3 door 's Gravenhage, 9 door Leyden, 2 door het Hoofdbestuur. Bij meerderheid werd besloten, dit jaar slechts drie uit te schrijven. Er werden daartoe bij meerderheid van stemmen gekozen de volgende drie, welke blijkbaar de belangrijkste waren, namelijk:

1°. Tot eene vraag gecombineerd, uit hoofde van haar verband, de beide volgende door de 's Gravenhaagsche afdeeling ingezonden, als: *a.* hoedanig behoort het industrieel onderwijs ingerigt te zijn voor jonge lieden, die zich aan de verschillende vakken van nijverheid willen wijden, zoodat het aan de behoeften van den tegenwoordigen tijd volkomen voldoet? en *b.* welke vereenigingen van gelijksoortigen aard als de onze bestaan er in de naburige Staten, en op welke wijs laat het zich aanzien, dat door eene onderlinge gemeenschap daarmede voordeel en nut voor de Nederl. vereeniging zou zijn te trekken? (Te beantwoorden vóór den 31sten Dec. 1853. Prijs eene zilveren vergulde medaille met den stempel der vereeniging.)

2°. Van wege het Hoofdbestuur: „Onder de minder volksklasse bestaat een groot bezwaar tegen het besteden der jongens op de winkels van verschillende vakken, in de geringe verdiensten, die zij in de eerste jaren genieten. Ware het niet, dat er verschillende gelegenheden bestonden, waar de van school komende jongens dadelijk het dubbele, ja somtijds het drievoudige konden verdienen, van hetgeen gewoonlijk door de bazen wordt gegeven, dan zou er van dit bezwaar geen spake kunnen wezen, doch wijl het bestaat, zoo wordt de vraag voorgesteld: welke is de geschiktste wijs om te beletten, of te voorkomen, dat zoo vele jongens, die de school verlaten, als boodschaploopers in dienst treden, niets leeren, en dus in hun volgende leven dikwijls niet in staat zijn hun brood naar behooren te verdienen?" (Te beantwoorden als boven. Prijs eene gewone zilveren medaille.)

3°. Van wege de afdeeling Leyden: De bestanddeelen eener muurbepleistering op te geven, welke proefondervindelijk blijkt, dat behoorlijk vaststaat, niet schilfert of afvalt, en ook op de ongelijksoortigste steenen en de vochtigste muren aangewend zijnde, eene gelijkmatige kleur behouden, hetzij in de oorspronkelijke witte of grauwe kleur, of vermengd met kleurende zelfstandigheden? (Tijdstip van beantwoording als boven. Prijs eene bronzen medaille en getuigschrift.)

Eene tweede categorie van prijsvragen kwam alsnu aan de orde. Zij waren door het hoofdbestuur ten getale van 18 voorgesteld, ter beantwoording alleen voor knechten en leerlingen van leden der vereeniging. Ook hier werd de keuze bepaald tot vijf, op praeadvys eener daartoe benoemde commissie van onderzoek en klassificatie, naar de verschillende vakken, en zijn daarna door de vergadering ter uitschrijving aangenomen de hier volgende vragen:

1°. Het bovenste deel van een half-cirkelvormig kozijn, hetwelk op den hoek van eene straat geplaatst kan worden, en waarvan de ronde hoek getrokken is met eenen straal van 1.10 el.

2°. Een zilveren lepel en vork, welke zoovlak, met het bolle blad op tafel liggende, het blad van den lepel of de tanden der vork noch ter linker- noch ter regterzijde uitwijken.

3°. Een plankje, eene oppervlakte hebbende van een □ Ned. el, aan de eene zijde fransch marmer en aan de andere zijde wit marmer geschilderd.

4°. Een uit één stuk plaatkoper gehamerde bal van een palm diameter, waarvan de overgeblevene opening niet meer dan 3 Ned. duimen mag bedragen. Men verlangt dit stuk geheel door den hamer bewerkt te ontvangen, zonder dat het, eenigermate zelfs, is opgewerkt.

5°. Eene uit de hand vervaardigde spil voor een gewoon Fransch horologie.

(Wordt besloten de wijs van bekrooning aan het Hoofdbestuur over te laten. In den loop der beraadslaging werd gewaagd van eene belooning in geld.)

Vervolgens werd in het Hoofdbestuur herbenoemd het aftredende lid, Generaal Ridder de Stuers. Voor Leeuwarden en Leyden werden als zoodanig verkozen de Heeren H. van Assen en J. W. Schaap, terwijl in plaats van den Heer de Vries Robbé, van Amsterdam, die als aftredend lid van het Hoofdbestuur buiten verdere aanmerking wenschte te blijven, werd gekozen de Heer P. van Geer, te Leyden.

Tot plaats voor de volgende algemeene vergadering is met overgroote meerderheid aangewezen de stad Leeuwarden.

— Volgens den Catalogus der Arnhemsche Tentoonstelling zijn door 691 personen, 3881 voorwerpen op de Tentoonstelling gezonden. Het getal inzenders bedraagt: uit Noordbrabant 48; Gelderland 135; Noordholland 97; Zuidholland 167; Zeeland 7; Utrecht 76; Overijssel 52; Friesland 19; Groningen 11; Drenthe 22; Limburg 26; Koloniën 21.

De Groothertog van Oldenburg heeft Prof. Blume alhier, een kostbaren ring in briljanten doen toekomen, als eene hulde voor de, door dien geleerden natuurkundige, jegens de wetenschappen en verschillende takken der nijverheid bewezen diensten. Men weet, dat den Heer Blume de eer toekomt, de cultuur van verschillende planten met het meeste nut voor de nijverheid te hebben toegepast en uitgebreid, onder anderen van de zoogenaamde rameehennep, die bestemd is om welras eene groote rol te spelen in den Europeschen koophandel. De belangrijkheid van deze in den handel voorkomende nieuwe hennepsoort blijkt overtuigend uit de verschillende daaruit vervaardigde stoffen, zoo als zeildoek, linnen, vischgaren, touwwerk en damast, welke door den fabriekant S. A. Meerburg op de tegenwoordige Arnhemsche tentoonstelling zijn ingezonden. (*Hbl.*)

— Den 14den zijn te Vlaardingen twee buizen aangekomen, van welke de een 55 en de ander 8 ton haring aanbragt. De vangst bleef dus nog zeer schraal.

— Den 13den heeft de Nederl. Entomologische Vereeniging hare 8ste algemeene vergadering te Utrecht gehouden, onder Voorzitting van den Heer T. D. Schubert. Het getal der leden was steeds toenemend.

— Het Zangersfeest te Kleef is den 14den en 15den door het ongunstig weder zoo goed als geheel mislukt. De Hollandsche Liedertafel was niet eens aangekomen, noch had van zich eenig berigt gegeven, zoodat men maar besloten heeft het volgende jaar weder te Kleef zamen te komen, en niet te Arnhem.

— De flotille, ter begeleiding van de Koningin van Engeland, den 14den uit Antwerpen vertrokken, doch door het onstuimig weêr verhinderd in zee te steken, lag in den morgen van den 15den nog voor Vlissingen ten anker.

— De *Belgische Moniteur* van 14 dezer behelst den tekst van het tractaat met België, betreffende den Nederlandsch-Belgischen spoorweg. Bij deze overeenkomst verbinden zich beide regeringen wederkeerig, om zoo spoedig mogelijk te voorzien in het aanleggen van spoorwegen, waardoor beide landen met elkander verbonden worden en speciaal tot het aanleggen van een spoorweg, uitgaande van het Belgische spoorweg-station te Antwerpen, in de rigting naar het Hollandsche Diep, eindigende bij de Roode Vaart of den Moerdijk en gaande over Roozendaal of over Breda. Voor het geval, dat de spoorweg over Roozendaal zal loopen, zal er een zijtak worden gelegd van Roozendaal naar Breda. De verschillende werken tot aanleg der linie zullen moeten afgeloopen zijn binnen een tijdsverloop, door de beide regeringen in gemeen overleg te bepalen.

Tot zoo lang de spoorweg van het Hollandsche Diep, over Dordrecht naar Rotterdam, niet zal zijn voltooid, zal de linie van Antwerpen naar het Hollandsche Diep, tot vervoer van reizigers en koopgoederen, met Rotterdam in verbinding gesteld worden door eene geregelde dienst van stoombooten, in directe correspondentie met de aankomst en het vertrek van iederen personentrein van en naar Antwerpen. In geval de vaart door het ijs mogt zijn afgebroken, zal in de dienst zooveel mogelijk door diligences of omnibussen voorzien worden.

— Op den 21sten Julij jl. heeft te 's Hage plaats gehad de Algemeene Vergadering der Commissie van Weldadigheid, onder het Voorzitterschap van den tweeden Assessor, den Heer Mr. Faber van Riemsdijk, daartoe door Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden bij diens afwezigheid gemagtigd.

Door de Permanente Commissie werd, bij monde van den Heer Mr. Faber van Riemsdijk, uitgebragt het Algemeen verslag nopens den staat der Maatschappij en dien harer Koloniën over 1851.

Vervolgens werd door den Heer G. Ruitenschild verslag gedaan van den staat der godsdienstigheid en zedelijkheid onder de kolonisten en van het godsdienstig- en schoolonderwijs in de Koloniën.

Daarna werd, bij monde van den Heer Mr. Faber van Riemsdijk, het gewoon financiëel verslag uitgebragt, tot toelichting der daarbij overgelegde Rekening en Verantwoording over het jaar 1851.

Onder dankbetuiging voor de mededeeling van die verslagen werd besloten, de rekening en verantwoording vast te stellen en met het toelichtend verslag, alsmede de beide andere zoo even vermelde verslagen aan de Commissie van Toevoorzigt over te leggen.

Gedurende het afgeloopen kwartaal is de bevolking met 651 personen verminderd, meerendeels door ontslag uit de Bedelaarsgestichten.

Maar ook uit het Kindergesticht te Veenhuizen heeft het gewone jaarlijksche ontslag, eene menigte jongelieden doen vertrekken, van welke er zeer vele aan eene betrekking of plaatsing zijn gekomen.

Aangenaam was het van meer dan ééne zijde bewijzen te ontvangen, dat de bekwaamheid en geschiktheid van onderscheidene jonge lieden, welke in de Koloniën en Gestichten hunne opleiding hadden ontvangen, redenen van tevredenheid opleverden. Behalve toch dat vele al dadelijk vrij goed zijn geplaatst, getuigden de ontvangen aanvragen om meer dergelijke personen, dat men ten deze zeer voldaan was.

Van de bedelaars Kolonisten zijn nog al eenige ontvlugt, dat in het voorjaar, bij de meerdere gelegenheid om aan werk te komen, meestal het geval is.

Het aantal sterfgevallen was in het afgeloopen kwartaal mede grooter dan gewoonlijk; onderscheidene zijn er gestorven aan de gevolgen van verschillende geheerscht hebbende uitslag-ziekten, roodvonk, pokken, enz., die echter thans geheel opgehouden hebben, zoodat de gezondheid der koloniale bevolking in de laatst voorgaande weken weêr gewenscht was. Onder de overledenen was Pieter Laren, van Leyden.

De bevolking bedroeg op 1 Julij ll. 10,101 zielen.

De rogge, waarvan 815 bunders te veld staat, kan nog wel een redelijk goeden oogst opleveren, met welken men dezer dagen een aanvang zal maken.

Met verschillende soorten van zomergarst is 77 bunders beteeld, alleen bij de gestichten, waaronder ruim 13 bunders Himalaya-gerst, die, als rogge verbakken wordende, wel voldoet.

Met haver is er bijna 120 bunders gezaaid, behalve 51 bunders, die in de gewone Koloniën, eigenlijk tot groenvoeder voor het rundvee is bestemd, doch die men als zoodanig grootendeels zal kunnen missen, en dan rijp zal worden geoogst. Gerst en haver worden in de koloniën met klaver- en ray-graszaden ingezaaid, ter bekoming van nieuw groenland, waarom de rijenteelt van dit zomergraan dat minder digt klaverland achterlaat, niet zoo goed voldoet.

Van de 86 bunders boekweit is 71 bunders op gebrand veen gezaaid, te Veenhuizen.

Met aardappelen is eene oppervlakte van 543 bunders bepoot, meest verschillende soorten van vroegrijpe, die genoegzaam geheel, als gewoonlijk, op eene brembemesting worden geteeld. Tot hiertoe belooft deze vrucht eene voldoende opbrengst. Wel ontdekt men, sedert het begin dezer maand, inzonderheid te Ommerschans en op de eerst bepoote akkers, eenige plekken, waarvan het lof door de gevreesde ziekte is aangedaan, doch ze neemt voor als nog niet zeer toe, waarom men hoopt, dat de schade dit jaar minder groot zal worden.

De groote tuinen bij de Gestichten en de kleinere der gewone Kolonisten beslaan meer dan 40 bunders, welke tuinen reeds menige soort van groenten opleveren en doorgaande zeer gelukkig worden beteeld.

Groenland, bestaande uit klaver en gras en de hiervoren vermelde snijhaver in de gewone Koloniën, is er in het geheel 827 bunders, hetwelk bestemd is, zoo tot zomervoeder van 1175 koeijen, ossen en paarden, als ter voorziening, zooveel mogelijk, in het wintervoeder van dat vee, en van 3000 schapen. In alles zal er in de laatste 14 dagen omstreeks 2000 voer van 500 Ned. ponden uitmuntend hooi zijn gewonnen.

De asch-bemesting van een vierde gedeelte groenland te Ommerschans heeft wederom wel voldaan, even als de gewone proeve met twee bevloeijingsakkers, groot 86 roeden.

In het geheel is er dit jaar ruim 12 bunders veldgrond ontgonnen, welke de eerste vrucht draagt. Nog 78 bunders veld, tot de bestaande hoeven behoorende, ligt er nog te ontginnen, behalve eene aanzienlijke oppervlakte buiten de hoeven.

De fabriekmatige werkzaamheden blijven zeer druk, zoowel de koffijzakweverij in de bedelaars gestichten, als de katoenweverij in de gewone Koloniën, alwaar thans tot 1200 stukken in de week worden geweven en waartoe het garen in de stoom-katoenspinnerij te Veenhuizen wordt gesponnen, welke inrigting voorspoedig blijft doorwerken.

Behalve de vermelde fabriekaten wordt al het benoodigde voor kleeding, huisraad en gereedschappen der geheele bevolking, de eerste uitrusting daaronder begrepen, door haar zelve vervaardigd, gelijk zulks meermalen in het breede is opgegeven, en wordt er ook door eigen middelen en krachten voorzien in het bekomen der aanzienlijke massa brandstoffen, zoo tot haard- en keukenbrand, als voor stoom-katoenspinnerij. Meer dan 1500 dagwerk lange turf, ieder van p. m. 220 ton, is er dit jaar in al de Koloniën gegraven, behalve hetgeen sommige gewone kolonisten van eigen haard-brand, in den omtrek hunner woningen, op de velden der Maatschappij, buiten tijds steken of maken, waarin zij veel nijverheid aan den dag leggen.

Het onderwijs wordt steeds met zorg behartigd. Tot het 12de jaar is de bijwoning der dagscholen voor allen verpligtend, waarna het onderwijs op de avondscholen, om den anderen avond voor iedere sekse, nog wordt voortgezet; tot dat de jongelieden, als voldoende onderwezen, geheel van de school kunnen worden ontslagen.

Even zoo wordt er duurzaam zorg gedragen voor het godsdienstig onderwijs van alle gezindheden, en worden de openbare Godsdienstoefeningen getrouw bijgewoond. Op den 31sten Mei jl. heeft plaats gehad de bevestiging van een eigen Predikant voor de Protestanten in de gewone Koloniën, welke tot hiertoe tot nabij gelegen gemeenten behoorden, en des namiddags trad de Heer J. Cannegieter als Leeraar voor zijne gemeente op, in eene der scholen, daar de beide nieuwe kerken, door nalatigheid van den aannemer, nog niet te gebruiken zijn.

Groot was de ingenomenheid met dit godsdienstig feest, en heilrijk zij de arbeid, dien Zijn Eerwaarde in deze nieuwe gemeente, onder Gods zegen, moge verrigten!

's GRAVENHAGE, 17 Augustus.

Z. M. is in den laten avond van den 15den van het Loo in de residentie teruggekeerd.

— Dingsdag is H. M. de Koningin, met gevolg, te Hanover aangekomen en aan het station van den spoorweg door den Nederl. Gezant, den slothoofdman von Hedemann, en den Opperkamerheer von Linsingen ontvangen. Dadelijk na hare aankomst, legde de Koning bij H. M. een bezoek af, hetwelk des avonds ten 6 ure door H. M. werd beantwoord. Daarna was op Montbrillant groot diner. H. M. is in den avond van den 11den te Dresden aangekomen, en heeft den volgenden middag langs den spoorweg over Praag de reis naar Ischl voortgezet.

— Men heeft in eenige dagbladen gemeld, dat Z. K. H. Prins Hendrik, na het voltrokken huwelijk, het paleis van wijlen Z. M. Willem II zou gaan bewonen, dat het ten dien einde op nieuw gemeubileerd wordt, enz. enz. Een Corresp. der *Amst. Cour.* meent te kunnen verzekeren, dat er noch van het een, noch van het ander iets aan is; maar dat er integendeel, door Z. K. H. bereids eenige vertimmeringen in het thans door hem bewoond hôtel bevolen zijn.

— Men verneemt nader dat de Minister van Binnenlandsche Zaken, heden met de middag-trein uit de residentie vertrekt, ten einde eenige plaatsen in de provincie Zeeland te bezoeken. Waarschijnlijk zal hij ook aan de provincie Noordbrabant een bezoek geven.

— De Minister van Bosse zal Woensdag en Donderdag voor Eeredienst en Financiën geen gehoor verleenen.

— In de residentie is uit Londen aangekomen Z. H. Bernhard van Saxen-Weimar.

— Heden morgen ten 6 ure zijn per extra-spoortrein uit Delft alhier aangekomen de manschappen, uitmakende het bataillon jagers, dat daar in garnizoen ligt, en uit Leyden, het 3e regiment infanterie, te zamen ruim 540 manschappen, ten einde de manoeuvres bij te wonen te Waalsdorp.

Het geheele garnizoen hier gestationeerd, grenadiers en jagers, de regimenten kavallerie en de rijdende artillerie zoo mede het garnizoen van Leyden en de jagers van Delft waren in die vlakte bijeen, alles te zamen ongeveer 1600 man. Na afloop dier militaire manoeuvres, zijn de troepen ten een ure, per spoortrein, naar hunne garnizoenen teruggekeerd. Gedurende eene maand zullen deze oefeningen tweemaal 's weeks plaats hebben, gedeeltelijk zelfs in het vuur. Z. M. de Koning hecht zeer veel aan deze practische examina in het open veld, afgelegd door hen, wier roeping het is leger-afdeelingen te kommanderen, en is voornemens zich dikwerf persoonlijk te overtuigen van den goeden loop dezer troepen-bewegingen, welke op hetzelfde tijdstip ook in andere garnizoensplaatsen worden gehouden.

Behalve de bevorderingen, waartoe deze proeven meer bepaald dienen, verneemt men, dat er eerlang nog andere bevorderingen bij het leger zullen volgen, tot zelfs in de hoogere rangen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Augustus.

Maandag l. l. was er zoo veel vee van het vaste land aan de markt gebragt, als nog nimmer op één dag was geschied, namelijk 1.150 runderen, 4,552 schapen, 573 lammeren, 350 varkens en 289 kalveren, grootendeels uit Nederland, doch ook uit Tonningen en Bremen.

— Volgens de *Sun* zijn er onoverkomelijke hinderpalen gerezen tegen de voltrekking van het huwelijk van den Franschen President met eene Prinses van Wasa.

— Dr. Wiseman heeft alle R. K. geloovigen uitgenoodigd, om gelden bij te dragen, voor de proceskosten en boete, groot ƒ90,000, waartoe Dr. Newman veroordeeld is.

— Door den geweldigen storm van gisteren zijn vele schepen op de kust vergaan, en hebben eenige schepelingen het leven verloren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Augustus.

De feesten, die gisteren binnen deze hoofdstad plaats hadden, zijn geheel en al mislukt door het ongunstige weder. Men herinnert zich hier niet zulk een storm en plasregen immer te hebben bijgewoond. Men heeft zich desniettemin, zooveel mogelijk, getrouw aan het programma gehouden. De uitreiking van de adelaars aan de nationale garde heeft plaats gehad; er heeft zich slechts zeer weinig geestdrift geopenbaard. Het bal van de Hal, dat des avonds zou plaats hebben, was men genoodzaakt tot Dingsdag uit te

stellen, vermits een groot gedeelte der tenten en stellaadjen, door den buitengewoon zwaren wind werden weggerukt en omvergeworpen.

Het eenige gedeelte der feesten, dat door redelijk weder begunstigd werd, was het vertrek van Lodewijk Napoleon, gevolgd door de Ministers, Militair huis, dignitarissen van den Staat en talrijken Staf, naar de Madelaine kerk, waar reeds vroeg in den morgen, de hooge burgerlijke en militaire ambtenaren, alsmede een groot aantal gewezen soldaten uit het Keizerrijk, in hunne oude uniformen gedoscht, plaats genomen hadden. Te half tien kwam hij aan de kerk aan. 25 bataillons, in drie dubbele gelederen geschaard, van het begin der Rue Royale, langs het plein de la Concorde de beide zijden van de Champs Elysées, tot aan den Triumfboog, stonden onder de wapenen; toen het zoo geweldig begon te regenen en te stormen, dat al de indruk en het aantrekkelijke der feesten verloren ging.

— Eergisteren is in het Elysée brand ontstaan en wel in de bijzondere vertrekken van den President. De oorzaak wordt daaraan toegeschreven, dat men bij zijne afwezigheid eenige reparatien in zijn Kabinet en enkele andere naburige vertrekken heeft bewerkstelligd, en bij die gelegenheid, ten einde de vochtigheid te verdrijven, den warmteleider meer dan gewoon heeft verhit, om bij zijne terugkomst alles in orde te hebben. Het Kabinet en twee belendende vertrekken hebben veel geleden, doch bijna alle papieren en kostbaarheden zijn gered. Er moeten evenwel enkele papieren van waarde verloren zijn geraakt.

— De *Moniteur* behelst een besluit, waarbij geheele gratie of verandering van straf wordt verleend aan ruim 1200 politieke of voor soortgelijke misdrijven veroordeelden. Bij een ander besluit zijn een groot aantal ridderordes, medailles en graden verleend, alsmede vele benoemingen geschied op ministeriëele voordragten, met uitzondering van het Ministerie van Binnenl. Zaken; de bevorderingen tot dit departement behoorende, zullen Woensdag bekend worden gemaakt. De Generaals Bedeau, Changarnier en Lamoricière zijn van de kaders geschrapt.

— Den 12den heeft hier de uitdeeling plaats gehad van de prijzen van den grooten wedstrijd. Door de redevoeringen, die gehouden zijn, was de plegtigheid bijna politiesch. De jongelui zijn weder opposant als altijd. Onder de Restauratie waren ze Bonapartistiesch, onder Lodewijk Philips Republikeinsch, en onder de Republiek?.... Ze weten 't zelf niet; maar ze zijn als altijd ontevreden! De Heer Nisard heeft in eene Latijnsche rede krachtig en eervol partij gekozen voor Leonidas, Socrates, Cicero, Cincinnatus, Epaminondas en Hector, tegen den Abt Gaume, den Heer Veuillot en de mannen van de *Univers*; lieden, zeide de spreker, die de middeleeuwen in naam der godsdienst prijzen, maar zwijgen over Bossuet en Fénélon, omdat deze hen veroordeelen; die het Latijn van de studien willen verbannen, maar vergeten, dat de Fransche taal aan 't Latijn haar genie, hare algemeenheid, hare meesterstukken heeft te danken; die het algemeen beschuldigen van onwetenheid, gemis aan godsdienst en verdorvenheid, maar dit willen vervangen door onwetendheid, bijgeloof en onmagt. Men begrijpt, hoe algemeen dit gedeelte der redevoering werd toegejuicht, natuurlijk ook door hen, die door luid gejuich het mir wilden aannemen, alsof ze den spreker verstonden.

RUSLAND.

De cholera begint te Warschau vrij wat verwoesting aan te rigten. Den 8sten Aug. waren er in de laatste twee dagen 554 personen door aangetast, en 214 overleden. Ten platten lande heerschte zij in al hare gestrengheid en met de verschijnselen der aziatische cholera, zoodat de bewoners, als 't ware moedeloos, verzuimden, om het te veld staande koren in te zamelen. In het steedje Sieradz alleen zouden niet minder dan 500 inwoners zijn bezweken. De ziekte heeft zich ook op het Pruissische grondgebied verbreid, doch daar te lande met veel minder hevige verschijnselen.

Den 10den dezer waren er 570 zieken bijgekomen; 185 gestorven, 185 genezen en nog 1174 in behandeling.

VEREENIGDE STATEN.

Op de Hudsonsrivier hebben twee stoombooten de Henry Clay en de Armenia, den 27sten Julij van New-York vertrokken, om de snelste vaart gekampt. De passagiers smeekten de Kapiteins te vergeefs deze dolle vaart te staken; zij kregen geen gehoor; gedurende 3 uren stoomde men onbezonnen voort; eindelijk werd de Armenia verwonnen. Dit vaartuig vloog door het fel stoken in brand. Men wilde het doen stranden, maar het kwam met de voorsteven op eene zandplaat, op 300 schreden van den wal. Men moest dus kiezen te verbranden of te verdrinken. Velen sprongen over boord, maar weinigen redden zich. Men rekent, dat er meer dan 100 menschen in de golven en in de vlammen zijn omgekomen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 23 Junij.

Ten gevolge van de benoeming van den Heer Mr. J. H. Donker Curtius, lid van het Hooggeregtshof, tot Opperhoofd van de factorij van Nederl. handel op Japan, is deze eervol ontslagen als lid der Commissie tot het ontwerpen van een Wetboek van Strafregt, ingesteld 30 Junij 1848, en in zijne plaats benoemd de Heer Mr. C. A. de Jongh, Vice-President van voorm. Hof.

Benoemd: tot Officier van Justitie bij den Raad van Justitie te Batavia, Mr. K. H. Nolthenius, thans Advocaat-Generaal bij het Hooggeregtshof. Tot 1sten Commies bij het Parket van den Procureur-Generaal bij het Hooggeregtshof Mr. J. T. M. Godefroy, thans werkzaam op gemeld Parket. Tot Advocaat en Procureur bij het Hooggeregtshof van Nederl. Indië, Mr. F. L. van Romunde. Bekrachtigd, de door den Gouverneur der Moluksche eilanden gedane benoeming van Dr. T. C. M. Hanegraat, Predikant bij de Protestantsche gemeente te Amboina, tot lid der subcommissie van onderwijs aldaar.

Bij het militair departement: eervol ontslagen, de Kapitein der Artillerie Jhr. T. van Capellen, als Adjudant van den Gouv.-Generaal. Benoemd, tot Adjudant van den Gouv.-Gen., de Luitenant ter Zee der 1ste klasse N. Baron Gansneb genaamd Tengnagel, thans gedetacheerd bij den staf van den Gouv.-Generaal als Ordonnans-Officier.

— Met het schip Prins Frederik der Nederlanden, gezagvoerder P. Huydekoper, zijn te Batavia aangebragt eenige kinaplanten van de soort genaamd Cinchona Calisaya, afkomstig van den Hoogleeraar F. A. N. Miquel, en een exemplaar van de Konings-kina, afkomstig van den Hoogleeraar de Vriese, te Leyden.

Hoewel de kisten, in welke eerstgenoemde planten zijn overgebragt, zeer doelmatig waren ingerigt, en bij den overvoer de meest mogelijke zorg aan deze planten is besteed, zijn zij echter alle dood aangekomen, hetgeen hoofdzakelijk schijnt te moeten worden geweten aan de jeugdigheid der planten, welke daarom slecht tegen eene lange reis, in hermetisch gesloten kisten, bestand waren.

De plant, afkomstig van den Hoogleeraar de Vriese, is daarentegen in vrij goeden staat aangekomen, waartoe als gunstige oorzaken kunnen beschouwd worden de doelmatige toestel waarin de plant was besloten en het krachtige der plant zelve, die, buiten dit laatste voordeel, waarschijnlijk, niettegenstaande alle genomene voorzorgen, mede zoude gestorven zijn, wijl er reeds bij dit fraaije exemplaar een begin van ontbinding voorhanden was door het afsterven van den top, hetgeen zich, bij eene langere reis, hoogst waarschijnlijk aan het overige gedeelte van den stam zoude medegedeeld hebben. Nu echter bestaat alle hoop dat de plant zal behouden blijven, door de zorg van den Hortulanus van 's Lands plantentuin te Buitenzorg, Teysman, die daarvan reeds drie stekken heeft kunnen nemen, welke alle krachtig staan.

De Regering heeft aan den Heer Huydekoper voor zijne bewezene goede diensten, door de overbrenging van deze en meer andere planten, en de veelvuldige daaraan door hem bestede zorg en moeite, eene premie toegekend van *f* 500.

— Den 15den Mei zijn alhier in veiling verkocht: 5760 pikols Japansch staafkoper en 262 balen kamfer, in December van Japan aangebragt; hebbende het koper en de kamfer den gemiddelden prijs van *f* 60 en *f* 49.34 per pikol en balie opgeleverd; bedragende deze prijzen *f* 4.08 minder en *f* 4.97 meer, dan verleden jaar.

De 50 stuks keizerlijke en 35 stuks gewone kabaaijen, benevens de 72 ponden zijden watten, alsmede toen van Japan aangebragt, zijn op den 3den Mei verkocht, en hebben de sommen van *f* 1758, *f* 574.30 en *f* 131, of gemiddeld: opgebragt de keizerlijke kabaaijen *f* 35.19 per stuk, de gewone kabaaijen *f* 16.48 per stuk, de zijden watten *f* 1.24 per Amst. ℔.

— Op Zaturdag den 15den Mei jl. zijn te Padang opgeveild en verkocht 31,530 pikols gouvernements-koffij, te zamen voor *f* 672,481.10*.

— Omtrent de krijgsverrigtingen in het Palembangsche op Sumatra's Oostkust in April en Mei luidden de berigten, dat de beide afdeelingen, die in April van Lahat en Tebing Tingie, onder bevel van den Overste de Brauw, zijn opgerukt, bestaande uit 770 man troepen, 104 pradjoerits en 1800 koelies, na menig gevecht en onder vele moeilijkheden, met het begin van Mei de hoofden hadden onderworpen en de marga Lihtang Kirie, 't welk de kern van den opstand was geweest, eene boete van drie jaren landrente opgelegd. Die hoofden hebben eerst getracht tijd te winnen, ten einde zich op nieuw te wapenen, zoodat de Luitenant-Kolonel de Brauw het noodig heeft gevonden, hen op nieuw gewapenderhand te dwingen.

Bij dien togt zijn met voordeel verscheidene gevechten geleverd, en een aantal doessons verbrand of vernield. Daarna was de rust niet verder verstoord, en werden de opgelegde voorwaarden getrouwelijk vervuld. Dien ten gevolge hebben de troepen den terugtogt aangenomen. Radja Tiam Alang was, zoo men verzekerde, ernstig aan den schouder gewond en had zijn invloed verloren. Den 29sten Mei heerschte in Palembang en in den omtrek eene gewenschte rust, doch was in de Kikim de staat van zaken nog niet naar wensch, en waren er maatregelen bevolen, om de districten Moelak Oeloe en Goemay Oeloe tot onderwerping te brengen en de Koeboeangs van de onwillige bevolking van de marga Boelan Tenga een bezoek te geven.

— De staat van het rijstgewas op Java was bijna overal gunstig.

— In de residentie Japara en bijzonder in het regentschap Pattu, hield men stelselmatige drijfjagten op de zich schroomelijk vermenigvuldigende wilde varkens. Daardoor werden een aantal van 5395 gedood. Het waren meest dragtige zeugen. De min gegoede Chinezen nuttigden het vleesch.

— In Mei stierf in de dessa Grantong, resid. Banjoemaas, aan verval van krachten, het dessa-hoofd aldaar, Noerman genaamd, in den ouderdom van 115 jaren. Hij was 4 maal gehuwd, en laat behalve 8 kinderen, waarvan de oudste 72 en de jongste 16 jaren telt, 17 kleinkinderen en 15 achterkleinkinderen na.

— Te Amboina ontwikkelde zich sedert Januarij ll. eene epidemie van influenza (griep) die 681 personen aantastte en 126 ten grave sleepte.

Op 9 Maart kon men die epidemie als geëindigd beschouwen.

De Officieren van Gezondheid Hartzfeld, Verschoor en Bensen maakten zich in deze omstandigheid zeer verdienstelijk.

— In de residentiën Madion en Palembang, zullen scholen worden opgerigt voor het geven van lager onderwijs aan kinderen van Europeanen en hunne afstammelingen.

AFRICA.

Door Zr. Ms. Consul te Tripoli, in Barbarije, is medegedeeld, dat in het begin dezer maand, ten gevolge zijner bemoeijing, van daar een schip naar Amsterdam zou vertrekken met wol, koren, gerst, olifantstanden enz. — Volgens genoemden Consul, is dit het eerste geval van regtstreeksche vaart tusschen Nederland en Tripoli, hetwelk zich wederom sedert een tijdsverloop van 150 jaren voordoet.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden van den Heer Controleur der Directe Belastingen alhier zijn ontvangen, een Kohier voor de belasting op het Personeel over het dienstjaar 1852 en 1853, bevattende de wijken 7 en 8, executoir verklaard op den 13den dezer maand en op heden aan den Heer Ontvanger verzonden.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voorn.,

LEYDEN, 16 Augustus 1852. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed mijn dierbare Echtgenoot PIETER JOHANNES TRAP, in den ouderdom van ruim 56 jaren.

LEYDEN, 16 Augustus 1852. Wede. C. TRAP, SMAALING.

Heden overleeed na een langdurig en smartelijk lijden, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw PETRONELLA MOOTEN, Wed. van J. VAN HOOREN, in den ouderdom van ruim 85 jaren.

MAREDIJK bij *Leyden*, 15 Augustus 1852.

C. ARENTZ,
J. ARENTZ, Geb. VAN HOOREN.
GT. VEILBRIEF,
J. VEILBRIEF, Geb. VAN HOOREN.

Voor de veelvuldige bewijzen van deelneming bij de voltrekking van ons Huwelijk getoond, betuigen wij onzen hartelijken dank.

W. A. ELBERTS,

LEYDEN, 16 Augustus 1852. E. J. ELBERTS, VAN EGMOND.

De Ondergeteekende betuigt bij deze zijnen dank voor de bewijzen van belangstelling bij de bevalling zijner Echtgenoot.

LEYDEN, 17 Augustus 1852. S. VAN DISSEL.

KOSTELOOS.

Bij Vonnis door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, gewezen den 13den Julij 1852, behoorlijk geregistreerd en beteekend, is tusschen JOHANNA CATHARINA DE BOLSTER, zonder beroep, Huisvrouw van HENDRIK JOHANNES VAN DER LINDEN, wonende te *Leyden*, als Eischeresse, en genoemden HENDRIK JOHANNES VAN DER LINDEN, *Timmerman*, mede te *Leyden* woonachtig, als Gedaagde, uitgesproken **Scheiding van Tafel en Bed** met al de gevolgen van dien.

Voor de Eischeresse,
P. K. DOEFF, *Procureur*.

STEDELIJK GYMNASIUM.

Namens de Commissie, door den Stedelijken Raad benoemd en gequalificeerd tot het afnemen van de ***Examens van Toelating***, vermeld in Art. 3 en 4 van het Reglement, heeft de Ondergeteekende de eer ter kennisse der belanghebbenden te brengen, dat deze Examens eenen aanvang zullen nemen op Maandag den 6den September.

Intusschen verzoekt hij de aangifte daartoe te mogen bekomen vóór het einde der maand Augustus, en is gaarne bereid, des gevraagd zijnde, de noodige inlichtingen te geven omtrent de vereischten.

Tevens herinnert hij bij deze aan de bepaling van HH. Curatoren dd. 7 Julij 1848, bekend gemaakt in Bijlage *E* van het Programma van dat jaar: »Tot de Examina van Toelating zal aan de *Onderwijzers* ter dezer Stede toegang verleend worden op hun verzoek, mits zij dit vooraf aan den Rector kenbaar maken."

W. H. D. SURINGAR,
Gymnasii Rector.

[illegible]

Eene fatsoenlijke gelegenheid biedt zich aan voor Twee Leerlingen om een grondig onderwijs te ontvangen in het **Dames-Hoedenmaken**, in 30 Lessen à 30 Cts de les; de Leerlingen kunnen het werk zelve medebrengen, dat onder opzigt van eene bekwame Modiste volgens de laatst ontvangen Modellen afgemaakt wordt. Adres onder Letter A. met *franco* Brieven bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, Breedestraat te *Leyden*.

TE HUUR

op het beste gedeelte dezer Stad **vier of zes Gemeubeleerde Kamers**, des verkiezende dadelijk te aanvaarden. Adres met *franco* Briefjes, onder Letter Z. aan het Bureau dezer Courant.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van:

No. 1. Een BUITENVERBLIJF, aan de Singel tusschen de Koe- en Hoogewoerdspoorten der Stad *Leyden*, tegenover de nieuw aangelegde Vestwandeling, onder *Soeterwoude*, met Woonhuis, Koepels en verder Getimmerte, groot 37 roeden en 36 ellen, en

No. 2. Een hecht, sterk en goed onderhouden HUIS EN ERVE, te *Leyden*, op de Breedestraat, met 2 Boven- en 2 Beneden-Kamers, Keuken, Kelder, Zolder en verdere Gemakken, Wijk IV. No. 356. Alles breeder bij aangeplakte Billetten omschreven.

Waarvan de provisionele Opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 4den September en de finale Gunning op Zaturdag den 11den September 1852, beide des avonds ten *zeven* ure.

De voorschrevene perceelen kunnen worden bezigtigd, des Maandags en Dingsdag van iedere week vóór de Verkooping des middags van 12 tot 2 ure mits vooraf bij de Bewoners belet vragende.

Zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*.

Genezing van een ziek been, door de Pillen en Zalf van Holloway.

De tweede Stuurman van het schip Mary Sheppart op deszelfs reis van Calcutta huiswaarts, bezeerde een zijner beenen in een zoo ergen graad, dat hij geheel buiten staat was zijne werkzaamheden te verrigten. Hij gebruikte alle betrekkelijke genees- en heelmiddelen die hem door de scheeps-apotheek konden verstrekt worden, doch alles te vergeefs. Toen raadde hem de Heer TAILOR, 2de Officier van het schip, aan, de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken. Hij wendde zich werkelijk, ter verkrijging van deze aan een der passagiers, die hem eenige weinige doses daarvan wilde afstaan, met dat goed gevolg dat reeds lang voor zijne aankomst in Engeland zijn been zoo volmaakt genezen was, dat men geene sporen meer van die gevaarlijke wonde kon bespeuren.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 16 Augustus.

		Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à	2½ pCt.	64 3/16	64 1/4	64 1/4
Dito Certificaten	3	76 3/16	76 1/4	76 1/4
Dito dito	4	96 7/8	97	97
Amortisatie Syndicaat	3½	95 1/2	—	—
Handelmaatschappij	4½	124	—	—
O. I. Leening	4	96 1/8	—	—
Dito Holl. Spoorweg		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	—	—	—
Haarlemmermeer	5	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	71 1/4	71 3/8	71 1/4
Dito dito	5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	108 1/8	108 7/8	108 5/8
Dito dito 1828 en 1829	5	106 5/8	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	—	—	—
Dito 1840	4	91 3/8	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	91 1/4	91 3/8	91 1/4
Dito dito Nieuwe	4	91 1/4	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	72 1/4	—	—
POLEN, Obligatien	4	85 1/4	85 1/4	85 [illegible]
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250		—	—	—
Dito dito 1835	500	159 1/4	—	—
SPANJE, Obligatien à	1 pCt.	22 3/4	22 5/8	—
Dito Obligatiën	3	49 7/16	—	—
Dito Binnenl. à 6 pCt.	3	44 5/8	—	—
Bewijzen Coupons		2 13/16	2 7/8	2 7/8
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll	5	—	—	—
Dito	4	66 1/4	—	—
Dito Metall.	5	77 1/4	77 3/4	—
Dito Nieuwe	5	90 1/4	90 5/8	90 5/8
Dito 1847	2½	40 1/2	40 1/8	—
BELGIE, Banc.	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	52 5/16	52 3/8	52 5/16
BRAZILIE, 1824 200 £	5	99 5/8	—	—
PORTUGAL, te Londen	5	41 5/8	42 1/8	42 1/8
Dito dito	4	38 1/16	38 7/8	38 [illegible]
VENEZUELA	3½	—	—	—
MEXICO	5	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën		4 1/16	4 5/8	4 7/16
Braz. 1839, £ 100, 5 pCt.		99 3/4		

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.